

Collegial-Tidende

for

Danmark og Norge.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

Nr. 20.

Den 19 Maj 1798.

Offentlige Foranstaltninger.

Med Forordningen af 5 April 1793 om Fængslernes bedre Indretning og de Fangnes Underholdning m. v. kjende vore Læsere saavel Regjeringens ædle og retsfærdige Grundsætninger i Henseende til de Ulykkelige, hvilekes Personer Staten, efter Lovens Bud, maa forsikre sig, som dens priselige Skridt til det Øjemed, Forordningens Titel angiver. Ved de Fester, som i Byen anstilledes i Anledning af Kongens Fødselsdag s. A., sammentraadte nogle anonyme danske Mænd, som, med Hensyn paa den bekjendte Howards Bestræbelser for sine fængslede Medmennesker, og Fædrelandets Generalmajor Waltersdorffs, i Maanedsskriftet Minerva for Nov. 1796, fremsatte Tanker, indbøde Medborgere til Forening i et Selskab til tabte Borgeres Grelse. Om det Held, som denne Indbydelse (i Byens Avertissements-Tidende for 1797 Nr. 20) havde, findes Un-

der.

derretning i de følgende Nre. 32 og 36 af samme Avis. Da Selskabet, bestaaende af 106 Medlemmer, var organiseret, tilskrebe dets Formænd under 29 Marts f. A. det danske Cancellie, at, endskjønt Selskabet ej endnu havde foreskrevet sig nogen bestemt Plan, der først vilde kunne lægges, naar de fornødne Oplysninger vare indhentede, saa blev dog Fængslernes Forbedring for det Første Formaalet for dets Bestræbelser. Ved at indberette Cancelliet det hidtil Foretagne, anholdte Formændene tillige om dette Collegii Tilladelse til at undersøge Syens da værende Fængslers Beskaffenhed, og at det maatte være dem uformeenet, hos alle Vedkommende at indhente de fornødne Oplysninger. Cancelliet har derpaa, ved Skrivelse til bemældte Formænd, under 25 April f. A., bevidnet ovennævnte Selskab sin Agtelse for dets patriotiske og velgørende Øjemærke, til hvis Opnaaelse Cancelliet saa meget mere ansaae det for en behagelig Pligt, at række hjælpsom Haand, i Tilfælde af, at dette Collegii Understøttelse skulde behøves, som Formaalet for Selskabets Bestræbelser sigter til at bringe ovennævnte Hs. Maj-staats Forordning til nøjagtig og fuldkommen Udførelse. Stiftamtmanden var altsaa anmodet om at ville ligeledes fra sin Side beordre vedkommende Embedsmand, at meddele Selskabet alle de Efterretninger, hvilte det af samme maatte æske.

I Forbindelse med ovenstaaende Underretning, og med Hensyn til Virkningerne af ovennævnte kongelige For-

Forordning, troe Udgiverne, passende at kunne meddele Følgende: Stiftamtmanden over Bergens Stift har, under 10 Febr. d. A., for Cancelliet andraget, at han har taget alle i Kjøbstæden Bergen værende Arrester under nøjagtigste Syn og Overvejelse; tillige har han indsendt et, efter hans Anmodning, af Stedets Politimester i den Anledning til Arresterne's Udvidelse og Forbedring, forfattet Forslag, som gaaer ud paa: at de tvende saakaldte gamle Politie-Arrester skulde afgives, og til dette Brug igjen erholdes tvende andre Bærelser under Raadstuen, hvilke nu benyttes, det ene til Sprøjte- og det andet til Frankjelder; at der imellem forbemældte Sprøjtehuus og Frankammer skulde indrettes en to Alen bred Gang, og deri opføres en Ramin for Dvnsrørene fra begge Bærelser; at Gulvet i begge Bærelser forhøjes lidt, og Baggene paneles; udenfor disse Bærelser sættes et Rækverk for at hindre Communication fra Gaden, og ovenover dem lægges et dobbelt Tag for at forekomme Udbrud; at de ovenmældte tvende gamle Politie-Arrester skulde overlades til Bytings-Arrestanterne, og saaledes indrettes til eet Bærelse, hvorved Bytings-Jurisdictionen fik tvende Arrester, imellem hvilke der maatte gjøres en Mellemgang af halvanden Alens Brede, hvor Raminen nu staaer; endeligen, at der, til Reenligheds og en god Lufts Bedligholdelse i Arresterne, skulde indrettes tvende under Gaden løbende Render, hvorigjennem Ureenligheden fra hver Arrest kunde have sit Affald

indtil den nærmeste Vejste m. v. Dette Forslag er ved Rescript af 5 d. M. i det Hele approberet, ligesom det og ved samme er fastsat, at de, til disse Indretninger fornødne, Udgifter af Byens Kasse maa udredes.

Under 11 d. M. har Hs. Majest. sat de i Kjøbenhavn garnisonerende sex Infanterie-Regimenter paa lige Styrke med de øvrige Infanterie-Regimenter i Danmark og Hertugdømmene, og derimod oprettet et Marine-Corps, bestaaende af sex Compagnier og 1099 Mand med prima plana, af hvilket det, til Flaadens Bemanding, saa og til Bagthold og Arbejde paa Holmene fornødne, Mandskab, som Regimenterne i Kjøbenhavn hidtil have afgivet, herefter skal commanderes.

Paa Grund af Bemetoste adellige Jomfrue-Klosters i de senere Aar med 20,000 Rdlr. forøgede Capitaler, som nu i alt udgjøre 145,500 Rdlr, og efter denne Stiftelses samlede Directions Forslag, har Hs. Majest., under 11 Maj, ved Rescript til Priorinden og Curatorerne ved bemældte Stiftelse fastsat:

- 1) at fra indeværende Aars Begyndelse de i Klosteret indtagne, eller herefter indtagende, 21 Frøkener maa nyde et Tillæg, hver af 20 Rdlr. til Udgiften for det Væjsenbarn, som hver af dem ved Foundationen er paalagt at underholde og opdrage;
- 2) at fra samme Tid atter 16 til Klosteret indskrevne nærmest expectiverede Frøkener, som endnu ingen

Under-

Understøttelse nyde, maa af Stiftelsen tillægges hver 50 Rdlr. aarligen;

3) at, i Forhold til denne, til expectiverede Frøkener udbetalende Sum, maa anvendes aarligen 64 Rdlr. til fattige Bønderbørns Opdragelse, og 48 Rdlr. til Fattiges Underholdning paa Stiftelsens Godser;

4) at efterhaanden, som Stiftelsens Formue saaledes voxer, at omtrent den halve Rente af de Capitaler, der oplægges fra afvigte Hars Udgang, findes tilstrækkelig til at udrede ny Understøttelser, maa end videre
 a. endnu 8 af de nærmest Expectiverede, som Intet nyde, tillægges hver 50 Rdlr., og dernæst 16 af de nærmest Expectiverede, som ikkun have 50 Rd., endnu tillægges en lige Sum, saa at de nyde hver 100 Rdlr. aarligen, og

b. for hver 200 Rdlr., der saaledes videre tillægges ældre eller yngre expectiverede Frøkener, tillige for hver Gang af Stiftelsens forøgede Renter anvendes til fattige Bønderbørns Opdragelse paa Godset 16 Rdlr., og til Fattige sammesteds, 12 Rd.

Endeligen skulle alle disse Bestemmelser vedvare saalænge Klosterets Formue og Indtægter ikke formindskes.

Forrige Stiftamtmand over Byens Stift har, under 24 Dec. f. A., indgivet et Forslag angaaende Delingen af Herredsfoged-Tjenesten i Vaag og Bends Herreder, som ved sidstvarende Herredsfogeds Død var bleven ledig.

dig. Hjemmedet, hvortil dette Forslag sigtede, var især, at forbedre nogle af de omgrændsende Embedsmands Vilkaar, som, formedelst Embedernes Ringhed, ikke vare de blideste. Cancelliet, der fandt denne Forestilling grundet, foredrog Hs. Majest. Sagen, som derpaa, ved Rescript af Gaars Dato til den nu værende Stiftamtmand over Fyen og Langeland, har fastsat:

- 1) at Bysfogden i Middelfart skal tillige være Herredsfoged og Skriver i Bends Herred, og dette Herredsting holdes i Middelfart;
- 2) at Bysfoged Nellesmann i Assens, som nu er Herredsskriver i begge de fornævnte Herreder, skal, imod at afstaae dette Embede, være Herredsfoged i Baag Herred, og dette Herredsting holdes i Assens;
- 3) at Byskriveren i bemældte Assens skal tillige være Herredsskriver i fornævnte Baag Herred; og
- 4) at Bysfogden i Middelfart skal svare 60 Rdlr. aarligen til Bysfogden i Bogenfse, indtil anden Lejlighed kan gives til dette Embedes Forbedring.

Ved Skrivelse til Amtmanden over Thisted Amt, af 6 Febr. s. A., have endeel af Thisted Byes Indvaanere, for at see sig, saavidt muligt, betryggede for den personlige Fare, de ved indtræffende Jldsvaade om Natten vare udsatte for, foreslaaet; at det enten maatte paalægges samtlige Byens Indvaanere, i en vis bestemt Orden, om Natten at holde Brandvagt paa Raadhuser,

set, eller (om dette Forslag ikke skulde finde Bifald) der da maatte foranstaltes trende duelige Bægttere, hvoraf den ene, der maatte være Taarnvægter, ved indtræfende Ildsvaade, strax ved Klimten og Lygters Udhæng skulde tilkjendegive sam ne.

Efter herom at have indhentet de fornødne Oplysninger, har ovennævnte Amtmand indsendt bemældte Forslag til det danske Cancellie med sin Betænkning derover; tillige har han fremsendt en Forestilling fra By- og Herreds-Foged Lemvig i Thisted om en Politie-Bægters Oprettelse i hans Jurisdiction til at bruges ved Almueforsamlinger, s. Ex. Markeder, Landmilices og Sessessioner ic. ; i Folge dette sidste skal enhver borsat Mand, saavel paa Landet som i Kjøbstaden, under en vis Straf, møde efter rigtig Omgang og efter Tilføjelse, enten med Aftens Varsel, eller og strax, naar Nødvendigheden maatte udkræve det, for at bidrage til offentlig Roligheds Haandhævelse og borgerlig Ordens Bedligholdelse paa de Steder, Politimesteren finder fornødent.

Da den Prøve, som Amtmanden foreløbigen havde anstillet efter dette Forslag, aldeles svarede til dets Ojemeed, har Cancelliet udsørligen foredraget Hs. Majestæt Indholdet af begge Forslag, hvorpaa ved Rescript til meerbemældte Amtmand af 30 Marts sidstaavigte er fastsat:

1) at der i Thisted Kjøbstad, foruden de tvende nu værende Bægttere, skal antages en tredie, hvilke verel-

vliis skulke forrette deres Tjeneste i Byens Gader og paa Kirkens Taarn, og derved nyde ugentlig hver 1 Rdlr., foruden en Kjøle og Kabus hvert tredie Aar;

2) at den forøgede Udgiwt til disse Penninger skal udredes deels af det Bidrag, som Kirkens Directeurer have tilstaaet til Taarnvægterens Penning, nemlig Renten af 1000 Rdlr. aarligen, deels af Byens Kammerr-Kasse;

3) at den ene af disse Vægtere maa tillige være Arrestformarer og gives fri Bolig i den forventende nye Raadstue, den anden være Byens Tambour og oppebære de Fordele, som dermed ere forbundne, den tredie gives Adgang til een af disse Bestillinger, naar Vacance indtræffer;

4) at der paa Kirkens Bekostning i samme Taarn maa indrettes et lidet Kammer med Opgang for Taarnvægteren, saa og et Udspring fra Taarnets nordre og østre Lydehus, saa langt, som Lydehullernes Brede, med et Gelender, alt af Træ, dog at, i Fald Bekostningen paa bemældte Udspring overstiger 20 Rdlr., det overstigende da udredes af Byens Kasse;

5) at Byens Politiebetjent, med et Tillæg af 10 a 12 Rdlr. aarligen i hans Løn, paalægges at patrullere til forskjellige Tider om Natten i Byens Gader for at paasee Vægternes Narvaagenhed og Troskab, da den Vægter, som befindes bestjentet eller forsømmelig

melig paa sin Post, skal første Gang bøde en Uges Løn, anden Gang dobbelt, og tredje Gang affattes; ligesom Politiebetjenten for Forsømmelighed skal første Gang bøde 1 Rdlr., anden Gang dobbelt, og tredje Gang affattes; hvorimod saavel Vægterne, som Politiebetjenten, naar de troligen opfylde deres Pligter, fulle, naar Alder og Skrøbelighed gjøre dem uduelige, nyde fortrinlig Afgang til Understøttelse. Endeligen bifaldtes Forslaget til en Politie-Vagts Oprettelse i Byfogdens Jurisdiction, og blev tillige bestemt, at de Vagthavende fulle, saalænge Vagten varer, være forsynede med et Politie-Tegn, bestaaende i en oval tynd Messingplade, hvori Hs. Majestats Ziffer og Krone ere bievne. Dette Tegn skal bæres i et Knaphul paa Brystet i et rødt uldent Baand, og ved Vagtens Aflesning leveres den tiltrædende, samt, naar Vagten er forbi, af Politie-Adjutanten leveres Byfogden til Forvaring.

Forgivning.

Da det er fornummet, at mindelige Foreninger om Tiendens Bestemmelse til en vis og bestandig aarlig Afgift i Korn eller Penge have paa nogle Steder fundet Vanskelighed, for saavidt som den kongelige Indbydelse af 18 Marts 1796 foreskriver i dens 1 §, at bemældte Afgift fulde, i Henseende til de Tiender, som tilhøre Kirker, offentlige Stiftelser, Beneficiarier, Lehn og Fidei-

Fideicommisser, fastsættes i Kornvarer, og Kornet anslaaes til Penge, efter de ti sidste Aars Capitels-Tart, og siden stedse beregnes, hyert femte Aar, efter de ti forløbne Aars Capitels Priis: saa har Hs. Majestæt, for at befordre og lette Foreningernes Fremgang, fundet det gavnligt, ved Placat af Gaars Dato at tillade, at der herefter maa sluttes bestandige Contracter om Tiende-Afgiwt i Korn, at svares in natura, uden at beregnes til Penge, og at samme desuagtet skulle ansees gyldige, og kunne ventes approberede, naar der ikke ellers findes Noget imod samme at erindre; dog skulle Bedcommende først forsøge, om Foreningerne kunde tilvejebringes paa den, i Indbydelsens 1 § foreskrevne, Maade.

Under 17 d. M. har Rentekammeret udstedt en Placat, angaaende Repartitionen af den extraordinaire Betøstning paa den, efter Forordn. af 28 Jul. 1784 anskaffede, Fourage til de i Danmark indquarterede Cavallerie, og andre Regimenter og Corpser, for det Aar fra 26 Oct. 1797 til Aarsdagen 1798. Ved denne Placat bekendtgjøres: at Hs. Majest. under 16 næstforhen har approberet de af Rentekammeret, i Følge ovennævnte Forordning, søjede Foranstaltninger, hvorefter den for de i Danmark indquarterede Cavallerie- og andre Regimenter og Corpser, for det ovenfor bestemte Aar 1797, fornødne Fourage af Havre, Hø og Halm,

er

er bleven anskaffet. Af den dertil medgangne Bekostnings-Sum godtgjøres, i Følge bemældte Forordnings 3 Art., af den kongelige Kasse for hver Td. Havre 84 ß , for hvert Læs Hø 1 Rdlr. 64 ß , og for hvert Læs Halm 64 ß ; men derimod bliver Resten, i Følge samme Artikel, at udrede af det samtlige Ager og Engs Hartkorn i Danmark med 8 ß pr. Td., hvilke erlægges med indeværende Aars April-Quartals Skatter.

Under samme Dato er der fra bemældte Collegium udstedt en Placat angaaende Repartitionen af de, af den kongelige Kasse til Landsoldaterne i Danmark forskudsvis udbetalte, Marschpenge for Aaret 1797. Ved denne Placat bekendtgjøres: at de, i Følge Forordn. af 20 Jun. 1788, af den kongelige Kasse for sidstafvigte Aar 1797 forskudsvis udbetalte Marschpenge for Landsoldaterne i Kongeriget Danmark, imedens de have været undervejs til og fra Exerceerpladsene, blive, naar indeværende Aars April-Quartals Skatter erlægges, at udrede med 5 ß af hver Td. Hartkorn, Ager og Eng, og $2\frac{1}{2}$ ß af hver Td. Hartkorn Skov- og Møllestyld.

Blandede Efterretninger.

I Anledning af en Forestilling fra Birkedommeren paa Fjøs, har Cancelliet, ved Skrivelse af 5 Maj til Amtmanden over Nykjøbings Amt, autoriseret bemældte Birkedommer til, ved Expresser fra Fjøs til Nak-

flor (hvortil alene ere to Mile), at affende saadanne Breve, som angaae kongelig Tjeneste, naar samme indet Ophold taale, og tillige fastsat, at Bekostningen, der omtrent vil udgjøre 1 Rdlr. for hver Gang, maa udredes af det Offentlige, ved at reparteres paa Birkets samtlige Gaardmænd, hvilken Bekostning i det højeste forventes at blive 6 a 8 Sk. aarlig for hver Gaardsbruger.

Da en Mand i Ribe, navnlig M. L. Thun, i hvis Huus der ugentligen hver Tirsdag holdes Concert, har ansøgt om, at samme herefter maatte holdes om Søndagen, da endeel af Interessenterne tillige have ønsket, efter Concerten at have Bal, endssjønt Forordn. af 12 Marts 1735 forbyder Sligt paa Søn- og Festsdage, saa har Cancelliet under Dags Dato tilmældt Stiftamtmanden over Ribe Stift Hs. Majestæts Resolution af 9de næstforhen: at det maa være fornærnte M. L. Thun tilladt, i sit Huus at holde Concert om Søndag Estermiddag og derefter Bal, samt at det i Almindelighed maa tillades Almuen i Ribe, om Søn- og Helligdagene, fra Klokken fem om Estermiddagen til Klokken ti om Aftenen, at fornøje sig med Dands, saavel paa offentlige Steder, som hjemme i deres Huse, dog at Saadant ej finder Sted i den sidste Uge i Fasten eller paa den almindelige Bededag, hvormed Politiet skal have tilbørligt Indseende.

Besør-

Befordringer.

Under det danske Cancellie: Den 15 Maj er Sørenskriveren i Sundmør, J. L. Bull, udnævnt til Præsident og Borgemeester i Christiansand; Cand. M. Schaarup ligeledes til Sognepræst for Thunø Menighed under Aarhus Stift, og Cand. J. W. Hansen til Sognepræst for Vording Menighed i Ribe Stift.

Under Generalitetet, Befordringer og Afgang: Den 11 Maj ere Stabs-Capitainerne v. Wichfeldt af det danske Liv-Regiment, v. Orholm og v. Gyldenfeldt af Prinds Frederiks, og v. Ries af Kongens Regiment, avancerede til virkelige Capitainer og Compagnie-Chefer ved Marine-Corpsen; Sec. Lieut. v. Krieger og Fændrik v. Braes af Kronprindsens Regiment, den Første til Premier- og den Anden til Sec. Lieut. ved samme Corps. Ved Landcadet-Compagniet er Capitainen, Major v. Lorenz, udnævnt til Commandeur for bemældte Compagnie med et aarligt Tillæg af 180 Rdlr. Ved det kongelige Artillerie-Corps ere 8 Stykjunkere udnævnte til Officierer og ansatte, nemlig: som første Sec. Lieutenanter, Stykjunckerne v. Gerstenberg, v. Lundbye og v. Hoffmann, og som anden Sec. Lieutenanter, Stykjunckerne v. Bauditz, v. Kierulf, v. Friboe, v. Glahn og v. Dahm. Til Majorer ere bestilte, Capitainerne v. Behmann af første Slesvigsk Bataillon let Infanterie, v. Turckos af Slesvig-holsteenske let Infanterie, v. Normann af det Slesvigsk Infanterie-Regiment, og v. Holstein

stein af det flensborgske Jæger-Corps. Ved det sjælandske Infanterie-Regiment er Capitain v. Neusch efter Ansøgning afgaaet med Bartpenge og Majors Character, hans havte Compagnie confereret Stabs-Capitain v. Michaelsen som Capitain og Chef, og den characteriserede Capitain v. Sommerschild udnævnt til Stabs-Capitain. Ved det danske Liv-Regiment er Capitain v. Voigt af Kronprindsens Regiment bestykket til Major og femte Stabs-Officier, og characteriseret Capitain v. Silberschild til Stabs-Capitain. Ved det norske Liv-Regiment er Premier-Lieutenant N. v. Westerholdt udnævnt til Stabs-Capitain. Ved Kongens Regiment er characteriseret Capitain v. Feldmann avanceret til Stabs-Capitain. Ved Kronprindsens Regiment ere Stabs-Capitain v. Kirchhoff bestilt til virkelig Capitain og Compagnie-Chef, og den characteriserede Capitain v. Weizmann til Stabs-Capitain. Ved Prinds Frederiks Regiment characteriseret Capitain v. Kirchmann til Stabs-Capitain, og Fændrik v. Vierring til Sec. Lieut. Ved den anden sjælandske Bataillon let Infanterie er den characteriserede Capitain v. Holck af første sjælandske Bataillon bestykket til Stabs-Capitain. Ved det sjælandske Jæger-Corps er Reserve-Chirurgen ved det chirurgiske Academie og Under-Chirurg ved Frederiks Hospital, F. W. Wisch, bestykket til Regiments-Feldtskær. Ved det nordensjeldske Infanterie-Regiment er Auditeur Waarberg afgaaen med Pension efter Ansøgning, og Cand. juris

Stock-

Stockfleth udnævnt til Auditeur. Ved det andet aggershusiske Infanterie-Regiment er Corporal Fleischer dimitteret efter Ansøgning med Kændriks Character. Ved det oplandske Infanterie-Regiment er, i Anledning af Capitain v. Leths Død, characteriseret Capitain v. Mandahl befuldmægtiget til Compagnie-Chef, Sec. Lieut. v. Brømsen til Premier-Lieutenant ved de Nationale, og Kændrik v. Jentoft til Sec. Lieut. Ved det nordensjældske Infanterie-Regiment er Kændrik v. Bremer avanceret til Sec. Lieut., og Under-Officier P. v. Selmer til Kændrik à la suite. Under samme Dato er General-Krigs-Commissair v. Linde efter Ansøgning i Naade entlediget fra hans hidtil havde Embeder som Deputeret i det kongelige norske Generalitets- og Commissariats-Collegio, og som Krigs-Commissair ved Dragon-Regimenternes Districter i Aggershuus Stift m. v., samt ved hans Afgang forundt ham en aarlig Pension af 800 Rdlr.; i hans Sted ere igien befuldmægtigede: til Deputeret i det kongelige norske Generalitets- og Commissariats-Collegio General Auditeuren i Norge, Bornemann, som tillige vedbliver General-Auditoriatet, og til Krigs-Commissair Regiments-Quarttermesteren ved det første aggershusiske Infanterie-Regiment, Ober-Krigs-Commissair v. Poscholan, dog uden Gage for det første, hvorimod han beholder sin havende Regiments-Quarttermester Post.

Under General-Toldkammeret: Den 9 d. M. er Told-Inspecteuren i Børgense, Lieutenant C. Brocke dørff, bestikket til Told- og Consumtions-Kasserer i Kjereminde, og Lieutenant J. C. Søltøst til Told- og Consumtions-Inspecteur i Børgense; Under-Toldbetjent i Helsingør L. C. Hager ligeledes til Toldbetjent i Frederikshald, og Toldbetjent i Kjøbenhavn E. Hjaltekin til Toldbetjent ved Langesunds Toldsted.

Under General-Land Oekonomie- og Commerce-Collegium: Den 9 Maj er P. Leisner udnævnt til Brand-Directeur i Amtet Hadersleben.

Tillæg til Nr. 18.

Da der, i denne Tidendes Nr. 18, S. 288, ved Anmeldelsen af det hvenske Stiftamtmandskabs og dermed forbundne Amtmandskabers Besættelse, tilfældigviis er udeladt at anmærke, at forrige Stiftamtmand, Kammerherre Buchwald, som i Naade er entlediget fra de ham betroede Embeder, har erholdt saadan sin naadige Afsted efter egen Ansøgning, saa ansee Udgiverne det for Pligt, herved at bekjendtgjøre dette, og derved give hiin Anmeldelse den tilhørlige Fuldstændighed.

Af denne Tidende udgives ugentligen eet Numer, der forsendes med de ridende Poster til Norge, de danske Provindser og Hertugdømmene.